

GOUVERNEMENT
DE LA POLYNÉSIE FRANÇAISE

'ĀPO'ORA'A FA'ATEREHAU PARAU FA'ATA'ARA'A

Mahana toru 6 nō tetepa 2023

'Ua putuputu te 'Āpo'ora'a Fa'aterehau i teie mahana toru. Teie te mau pu'e parau tā na i ha'amana :

MFT -	2
• Haamaraa tarifa 'a te fare rata mai te 1 atu 'o novema 2023	2
• 'Aifaitoraa numeri : faa-au-mâite 'i te mau niuniu Internet nō te mau motu 'o tei pu'oi 'afaro noahia 'i ni'a 'i te rēni Natitua	3
MEF -	3
• Tapura 'o te mau arata'iraa 'ohipa 'a te mau uitie	3
• Tauturu moni nâ te mau taiete rii na'ina'i	3
• 'Iritiraa 'i te aroaro ti'a faaâuhia nō te mau poro'iraa 'i'o puaa tupa'i 'i te 2raa 'o te 'âfa matahi 2023	4
MEE -	4
• Tauturu moni nâ te mau tâatiraa.....	4
MGT -	4
• Tauraa 'i te ture purumu 'a Porinetia farani 'i ni'a 'i te faa'ere'ereraa 'i te mau hi'o pereoo uira	4
• Tauraa 'i te mau tarifa taxi 'i Tahiti 'e Moorea	5
• Faanahoraa 'i te ha'uti tata'uraa nō ni'a 'i te mau utaraa taraire	5
• Faatureraa nō te tere faura'o moana 'i te hoeraa « Hawaiki Nui Va'a Solo ».....	6

- MFT -

Haamaraa tarifa 'a te fare rata mai te 1 atu 'o novema 2023

'Ua haamana te Faatereraahau 'a Porinetia farani 'i te maraaraa tarifa 'ohipa 'a te fare rata (OPT), taiete 'a te hau hâpa'o 'i te 'ohipa rata. Mai 2003, taa'ê atu te maraa au noa, 'aita te mau tarifa 'i nuu rii noa a'e.

'I Porinetia farani, te pee ato'a nei te fare rata 'i te toparaa 'o te mau hâponoraa rata. 'Ua 'itehia te toparaa 'i te faito 'e 40% 'i ni'a noa 'i nau matahiti 10 'o te mau hâponoraa 'e 'ua piri 'i te 53% te faito 'o te mau hâponoraa. 'E tai'o ato'ahia te maraa 'o te mau tarifa tâpiri 'o rapae'au mai, niuhia 'i ni'a 'i te utaraa rata (te maraaraa tarifa 'a te mau fare rata 'o te ao nei, te tarifa fereti manureva, te maraaraa tarifa môrî, etv.).

Nô rei ra, 'e haamaraahia te mau tarifa rata mai te 1 atu 'o novema 2023, 'e maraaraa rii au noa 'i te tai'o 'e 21,6% ia au 'i te maraa 'o te oraraa tai'ohia mai 20 matahiti mai (27,01%).

Tei raro noa â te faito tarifa 'a Porinetia 'ia faaâuhia 'i tô Taratoni 'e tô Farani. Te hi'oraa, te tarifa rata raro mai 'i te 20 tarama, 'e 80% 'o te mau hâponoraa, tei ni'a ia 'i te 130 Farane 'i Porinetia nei 179 Farane 'i Farani 'e 230 Farane 'i Taratoni.

Taa'ê atu te vai noa 'o te tarifa 'o te rata raro mai 'i te 20 tarama mai te 1 'o tenuare 2022, te tahi atu faaotiraa tei ravehia nô te maita'i 'o te hoani 'a te fare rata nô 2023, 'i te pae anei 'o te 'oreraa te mau tarifa 'afata rata 'â te taata 'e maraa, te mau fatu pâtana 'e te mau tâatiraa, nâ reira te tape'araa 'i te tarifaraa 'o te mau tapuraraa (aniraa nâ Te Tia Ara) 'e te tâmoni 'oreraa 'i te mau mana'o tâhitohito 'a te hôani 'i te fare rata, 'e te mana'ona'o 'ia 'aifaito nâ reira 'ia marû mai te mana'o tahitohito.

Te faa'âpiraa 'i te puta tihani 'o tei faatupu 'i te tu'ati'atiraa 'e te faa'ohieraa 'i te mau 'âpaparaa tarifa. 'E 'itehia te hô'ê toparaa rahi 'o te tai'o tarifa, mai te 929 topa mai 'e 235, nâ reira te faa'oreraahia 'e 23 'âmuiraa fenua hâponoraa rapae'au, monohia mai 'e piti noa 'âmuiraa fenua 'i te ara. 'E 'ite ato'ahia mai te faatanoraa tarifa nô te mau vihi rata 20tarama 'e hâponohia 'i te ara.

Nô te haamaita'i 'i te 'ohipa, 'e arata'i te fare rata 'i te hoâni 'ia fâna'o a'e 'i te hâponoraa pû'ohu tao'a, eiaha râ te vihi rata, teie nô te mau hâponoraa 'i te ara 'e te faito 2kiro 'e 'o te 'âpeehia tae roa tu 'i tô na tapaeraa.

Nô te pâhono 'i te hinaaro 'o te hoâni, 'ua faaâu te fare rata 'i te hinaaro 'e tutava nô te hô'ê 'ohipa pâpû atu 'i te pae 'o te hâponoraa, mâ te faa'iti roa mai 'i te pu'e taima hâponoraa. Nâ reira te hi'opo'araa 'e te hâponoraa vihi rata 'e te mau pû'ohu, nô te mau fenua 'e ô 'i roto 'i te faaâuraa 'e tô te ara, 'o te reira te nâmuia roahia te hâpa'o.

'Are'a te faa'oreraa 'i te hâponoraa nâ te fereti moana tei te hâponoraa na te reva tei ti'a mai, 'e mea pâpû nô te mau rata 'e te mau pû'ohu, te tumu nô te taere ia te hâponoraa nâ ni'a 'i te pahî 'e te îti ato'a 'o te mau hâponoraa nâ ni'a 'i te pahî.

‘Aifaitoraa numeri : faa-au-mâite ‘i te mau niuniu Internet nô te mau motu ‘o tei pu’oi ‘afaro noahia ‘i ni’a ‘i te rēni Natitua

‘Ua faaoti te Fenua ‘ia tu’ati faturaa Itenati, hô’ê noa tarifa nô te mau motu Totaiete, ‘e te huiraatira ‘o te mau taamotu atea ‘o te fâna’o ‘i te rēni Natitua : Natitua Apato’a ‘e Natitua Tooaotera.

‘E faaotiraa teie nâ te Fenua, ‘e horo’a ra ‘i te mana ‘i roto ‘ia ONATI nô te ‘opere ‘i teie rave’a ‘i roto ‘i te mau motu atea ‘ei rave’a ‘e ‘aifaito ai te mau motu ‘i ‘ore e nao’ahia na, nô te îti ani ‘o te taata, nâ reira ia tuea te tarifa ‘e tô te mau motu toataiete, ‘o te reira mau te faaotiraa pâpû ‘e taraire ai te ‘aifaitoraa tarifa ‘ia fâna’o te tâato’araa ‘o te nunaa.

‘E faaotiraa teie tapurahia ‘i roto ‘i te ‘avei’a ‘a te Faatereraa ‘e tâ na tarena faahoturaa numeri nô te tâato’araa ‘o te rima ‘ohipa ‘a te hau ‘e tô te manatahi, nâ reira tâ râtou iho mau hoani.

‘I teie iho mau mahana nei, ‘e fânao’o te huiraatira ‘o teie mau motu ‘i teie mau rave’a itenati, nâ reira teie mau tarifa.

Te haapâpu nei te Fenua ‘i tô na ti’aturi rahi ‘i te taiete SAS ONATI, faatere ‘i te haapurararaa numeri faito teitei, nô te faatupu ‘i tâ na mau ‘euheraa parau.

- MEF -

Tapura ‘o te mau arata’iraa ‘ohipa ‘a te mau uitie

Ia au i te faataaraa ture ‘o tâ râtou papature, ‘ua fârii te ‘Apooraahau ‘ia faa’ohipa te mau uitie ‘i te mau fâfâraa ture ‘i roto ‘i te mau ‘âpooraa mana, te mau piha ‘ohipa ‘e te mau pû ‘a te hau ‘i Porinetia farani.

Tauturu moni nâ te mau taiete rii na’ina’i

Nô te pa’epa’e ‘i te faahoturaa ‘i te ‘imiraa faufaa, ‘ua faataa te ‘Apooraahau ‘e piti rave’a tauturu. ‘A tahi, te tauturu nô te fatu mai ‘i te moihaa ‘ohipa nâ te mau taiete na’ina’i (AEPE) nô te ‘âpee ‘ia râtou ‘i roto ‘i tâ râtou mau ‘ôpuaraa faatupu ‘e faahotu ‘ohipa.

Te piti, ‘e tauturu nô te faaoraora ‘i te mau fare toa rii na’ina’i ‘e te mau fare tâmâaraa (ACPR) nô te ‘âpee ‘ia râtou ‘i roto ‘i tâ râtou mau ‘ôpuaraa haamaita’i ‘i tâ râtou fare toa ‘aore râ tâ râtou fare tâmâaraa ‘i Porinetia farani.

Nô te faaitoito nau taiete ‘e 6 ‘o tei ani ‘i te tauturu, ‘ua fârii te ‘Âpooraahau ‘e faataa ‘e **3 892 000 toata.**

'Iritiraa 'i te aroaro ti'a faaâuhia nô te mau poro'iraa 'i'o puaa tupa'i 'i te 2raa 'o te 'âfa matahi 2023

'I roto 'i te rururaa 'a te tomite 'i'o puaa 'o tei tupu 'i te 1 'o atete ra, 'ua 'ite-au 'o ia 'i te vairaa 'o te 'âmaa puaa 'i te 'ômuaraa matahiti 2023, ia au 'i te paparaa parau 'a te Faatereraa 'o te 'ohipa faaapu (DAG).

'Ia au 'i te matuturaa 'o te 'âmaa nei 'e 'ia au 'i te hinaaro 'a nau taiete taviri 'i'o, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e 'iriti 'i te aroaro ti'a faaâuhia na nô te poro'i 'i te 'i'o puaa nô te 2raa 'o te 'âfa matahiti 2023 'i te faito 'e 900 tane nâ te taiete Charcuterie du Pacifique 'e 800 tane nâ te taiete Salaison de Tahiti.

'Ua haamana ato'a 'o ia 'i te 'iritiraa tai'o ti'a faaâuhia nô te fanau'a puaa, 500 tino puaa tupa'i nâ te taiete Charcuterie du Pacifique 'e 500 nâ te taiete Salaison de Tahiti.

- MEE -

Tauturu moni nâ te mau tâatiraa

'E aniraa nâ te taumihau 'o te Tu'aro, 'ua fârii te 'Âpooraahau 'e faataa 1 190 000 toata nô te tauturu 'i te tereraa 'ohipa 'a nau taatiraa 'e piti nei :

Taatiraa	'Ôpuaraa	Tauturu
Lire Sous-le-Vent	Faaineineraa 'i te Salon du livre Raiatea	200 000 F
Haapiiraa toro'a hotera 'e fare tâmaaraa 'o Patitifa peu tumu 'e faariiraa 'e 'ôpereraa 'i Porinetia	Nô te amo 'i tâ na tereraa 'ohipa 2023	990 000 F
PUOHU		1 190 000 F

- MGT -

Tauiraa 'i te ture purumu 'a Porinetia farani 'i ni'a 'i te faa'ere'ereraa 'i te mau hi'o pereoo uira

'I roto 'i tâ rururaa 'i te 6 'o tetepa 2023, 'ua haamana te 'Apooraahau 'i te tauiraa ture purumu 'a Porinetia farani, nô te faarava'i 'i te mau faaotiraa 'i te pae 'ote faa'ere'ereraa 'i te mau hi'o pereoo uira.

Mai te peu 'e 'ôpanihia 'ia faa'er'ere 'i te hi'o mua 'e te mau hi'o 'ao'ao 'o te mau pereoo uira 'e vai noa te reira faaotiraa, teie râ mai te peu 'e faa'ere'ereraa 'i ravehia 'e te taiete hâmani pereooiho 'e fâriihia ia mai teie atu, 'eiaha râ te haapoira ia hau atu te faito 70%.

'E faaotiraa teie nô roto mai 'i te mau mâtuturaa 'a te mau 'âpooraa mana 'a te Fenua nô te 'aro 'i te mau ati purumu nô te 'itiraa mai te maramarama 'o te taata faahoro.

Te tahi tumu 'o teie faaotiraa ô te nuuraa ia 'o te hâmaniraa pereoo nâ te ao nei 'e 'o te poro'ihia nei 'e tō te fenua, 'e mau hi'o pereoo 'o tei faa'ere'erehia 'ena hou 'a tae mai ai.

'E faito haapoiraa hi'o teie 'o te nehenehe 'i te taata faahoro 'e 'ite pâpû-â 'i ni'a 'i te purumu (te feiâ haere 'avae, te mau faura'o piti huiraa, etv.), nâ reira 'ia 'ite mai te mau muto'i 'i te taata faahoro 'ia tupu noa atu te hô'ê fê'araa 'i ni'a 'i te huru 'o te taata 'e nehenehe 'e faatupu 'i te 'ati 'i ni'a 'i te purumu.

'Ia 'ore noa atu 'e auraro 'i teie faaueraa nei nô te mau hi'o pereoo tei raro a'e ia 'i te faautu'araa faito maha.

Tauiraa 'i te mau tarifa taxi 'i Tahiti 'e Moorea

'I roto 'i tâ na rururaa 'i te 6 'o tetepa 2023, 'ua faaoti te 'Apooraahau 'e tau'i 'i te mau tarifa 'a te mau taxi 'i Tahiti 'e Moorea.

'E aniraa ihoâ teie nâ te mau fatu taxi 'o ni'a mata'i, 'ia hoonahia a'e râtou 'ia au 'i te te pau 'e numerahia nô te tauiraa marû pereoo 'e te tauiraa anei 'i te pereoo, nâ reira te 'atu'aturaa 'i tâ râtou moihaa 'ohipa, 'o te haere atura 'i te moni rahi roaraa.

Nâ teie tauiraa tarifa 'e faananea 'i tâ râtou 'imiraa 'e 'ia vai târ â 'ohipa 'i roto 'i te tereraa maita'i nô te hoâni 'o te tâato'araa 'o teie 'âmaa 'imiraa 'a te taxi 'i Tahiti 'e Moorea.

Mai 2012, 'a tahi nei te mau tarifa kirometera taxi 'a tau'i ai, te maraaraa mai te 160 F 'i te km 'i te ao 'e 260 F te km 'i pō.

Nô teie mau hopoi'a 'a te mau fatu taxi, 'e piti maraa te faatupuhia nô te utaraa 'amui hau atu 'e maha taata nâ reira te tapa'o atearaa hô'ê pereoo pae parahiraa.

E 'inaha, nô te tau tia'iraa faaâuhia 'e te hôani 'e faaâu ato'ahia te tere taere 'o te pereoo.

'E haamata teie faaueraa mana 'i roto 'i te area tamataraa 'e piti 'ava'e teie nô te 'âpee 'i te feipa toro'a nei. 'E tupu noa te 'ohiparaa 'âmui 'e te feiâ toro'a 'o Raromata'i nô te matutu 'i ni'a 'i tâ râtou aniraa tarifa taxi, 'e nô te 'oomo ato'araa 'i teie faaotiraa mana 'araua'e iho.

Faanahoraa 'i te ha'uti tata'uraa nô ni'a 'i te mau utaraa taraire

Mai te 16 tae atu 'i te 22 'o tetepa 2023, 'e faanaho te Faatereraa 'o te utaraa (DTT) 'i te faanahoraa nô te faaitoito 'i te fatu pereoo 'ia fârii 'i te uta 'âmui 'i te taata, 'ia rave 'i te pereoo mataienaa, 'ia haere 'avae 'e 'ia nâ ni'a 'i te pereoo taataatahi nô te 22raa 'o te faanahoraa 'o te hepetoma 'a eropa 'o te utaraa taraire (SEM), 'o tei taati 1500 'oire 'e 35 fenua nâ te ao nei 'i 2023.

Nâ ni'a 'i te ti'araa mana faanaho 'i te utaraa taraire (AOM), te feruri nei 'o Porinetia farani, faaineine 'e faa'ohipa 'i te mau rave'a nô te hô'ê utaraa taraire 'e hô'ê faahoturaa totiare 'e 'imiraa faufaa tano.

'I Porinetia farani, 'ua rahi roa te faura'o fatuhia 'e te taata noa (77% 'ei pereoo nô te mau tere haere) riro atu ai 'ei faaâpiâpiraa 'i te mau 'oire 'e te faatupu 'ati purumu nâ reira te haaparareraa mâhu viivii Co2, 33% nô roto mai 'i te pereoo uira 'i 2020.

'I teie matahiti, te faanaho nei te DTT 'ia faa'ohipa mai te taata, mâ te haamâuruuruhia râtou 'o tei fârii 'i teie rave'a utaraa 'o te auraro 'i te arutaimareva 'i roto 'i te area faaineinehia nô te SEM 2023.

Nô te faatupu 'i te hinaaro 'ia manuia teie 'ôpuaraa, e fatu mai te DTT 'i te mau faura'o 'e au nô te utaraa taraire (haapii 'i te faturaa parau faahoro nô te u'i 'âpi, hô'ê 'iri horue uira, hô'ê preoo taataatahi uiran, hô'ê titeti tâmâa, te mau tareta pereoo mataienaa etv.).

'E tupu te 'ôpereraa rê 'i te mahana pae 29 'o tetepa 2023 'o te hora 9 'i te 'aua 'o te 'Apooraa rahi 'a Porinetia farani (APF).

Faatureraa nô te tere faura'o moana 'i te hoeraa « Hawaiki Nui Va'a Solo »

Nô te hoeraa « Hawaiki Nui Va'a Solo » 'e tupu 'i rotopû 'ia Tahiti 'e Moorea 'i te 21 'e te 23 'o tetepa 2023, 'e tau te Fenua 'i te mau faatureraa 'o te tereraa potin â tua nô te pâruru 'i te feiâ faaineine, te feiâ hoe 'e te feiâ 'âpee 'e ô 'i roto 'i te pupu faanaho pâruru.

Te auraa mau 'o te 'ôpaniraa 'e 'aore râ faaîti mai 'i te faateretereraa poti, te tutauraa poti tai'a, te hopuraa miti, te tautai nâ raro 'e te tâato'araa 'o te faaanaanataeraa miti 'i roto 'i te area 'o te tata'uraa, 'i roto ihoâ râ 'i nau tapaearea 'e piti Tautira tae atu 'i Hitiaa 'e 'i Mahina 'e Moorea.

Taa'ê atu te faaotiraa 'a te tomite faaineine, 'i roto 'i te mau taime 'ôpaniraa, 'o te mau poti 'âpee noa, te mau poti pâruru tapurahia 'e te tomite noa te fâriihia 'ia tapiri atu, nâ reira te mau poti 'a te hau 'aore râ 'o tei faauehia nô te faaora 'i te mau ati, râtou noa te fâriihia 'ia piri atu 'e ia au 'i te mau 'oti'a faaotihia 'e te tomite 'e te piha 'ohipa moana 'a te hau DPAM.

Te mau 'oti'a faaâuhia 'i ni'a nei 'e 'itehia 'i ni'a 'i te tahua itenati 'a te DPAM : www.service-public.pf/dpam.